

Almedalen

Engagemang möter motstånd

Ungas möjlighet att bryta ny mark i Afghanistan och hur Sverige kan hjälpa till är temat på *Fred – what's in it for me?* ett seminarium av Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen och Sida i Almedalen. Christoffer Burnett-Cargill är moderator.

Unga afghaner saknar inte engagemang, menar Freshta Dost, medlem i Saks lokalkommitté i Göteborg. De är trötta på konflikter, demonstrerar gärna för sina rättigheter eller är aktiva i organisationer. Problemet är att de möter motstånd.

– Det finns grupper som anklagar unga för att vara agenter för internationella intressen och kvinnor som kämpar för kvinnors rättigheter förlöjligas och kallas lös-släppta. Detta hindrar inte människor helt från att engagera sig, för det är något de vill göra, men traditioner och könsroller begränsar mycket.

Khibar Rassul, inbjuden av Sida och nyss hemkommen från Afghanistan, menar att förutsättningarna att påverka i Kabul och andra stora städer skiljer sig från livet på landsbygden.

– Utmaningen ligger i att bygga broar mellan religiösa och etniska grupper. Vill man jobba långsiktigt med unga måste

Foto | Agneta Sundgren/Sida

Panelen från vänster: Torbjörn Pettersson, Freshta Dost, moderator Christoffer Burnett-Cargill, Khibar Rassul och Terese Christiansson samlar ihop sig före seminariet.

man skapa förutsättningar för dem att lära känna varandra, och sådana mötesplattformar måste man skapa.

Torbjörn Pettersson, chef för Sidas arbete med konflikt- och postkonfliktländer som tidigare varit generalsekreterare för SAK och Sveriges ambassadör i Afghanistan, menar att det är en utmaning att hitta genuina fredsalternativ som skapats av en inhemska gräsrotsrörelse snarare än "organisationer finansierade av väst".

– Vi kan inte bara stödja organisationer, och sen vara arga på att den afghanska staten inte fungerar. Vi måste också stödja staten i de här frågorna.

Journalisten Terese Christiansson har bott i Afghanistan i flera år och har rest i de flesta av landets provinser.

– När jag tappar hoppet brukar jag tänka på ett möte med en flicka på tolv år i Kandahar. Jag skulle intervjuva hennes mamma som under talibantiden haft en hemlig skola för flickor i sitt hem. Dottern tog mig till ett rum som låg gömt bakom ett skynke. Där hade flickan hållit lektioner för sina vänner. Utan några som helst medel hade både mamman och dottern skapat en egen skola. Dessa agenter för förändring måste vi satsa på. •

Katarina Hellström

Frihet bakom galler

I filmen *Frihet bakom galler* får vi följa livet innanför ett kvinnofängelse i Afghanistan. Fångarna som alla är anklagade för "moraliska" brott har flytt våldsamma makar och familjemedlemmar. Då många av kvinnorna har barn är det lika mycket ett kvinno- som ett barnfängelse.

Vardagen innanför murarna skildras i Folkets bios tält under Almedalsveckan. Så också relationerna, bristen på mat, smutsen, sången, dansen och barnens fångenskap. Samtidigt berättar filmen om kvinnors situation utanför fängelset.

Enligt SAKs rapport *Missing the target – A report on the Swedish commitment to*

women, peace and security in Afghanistan är det, enligt afghansk lag inget brott att fly hemifrån. Ändå ger landets högsta domstol anvisningar till domarkåren om att hantera det som ett brott. Det anses bryta mot sharialagen och kan ge mellan 5 till 15 års fängelse. Konsekvensen är att kvinnor som flyr hemmet från sina förövare, ofta sina egna män och släktingar, är dem som hamnar i fängelset medan deras förövare går fria.

– Filmen skildrar kvinnors maktlöshet. Många är analfabeter och helt beroende

av gåvor från familjer utanför fängelsemurarna. Familjer som i de flesta fall satt dem i fängelset. Männerna å andra sidan kan muta domstolar så att kvinnorna får längre straff eller att de kommer ut på männens villkor. För att rättssystemet ska ändras krävs en större integration mellan olika folkgrupper och provinser, så att rättssystemet blir en gemensam angelägenhet i hela landet i stället för att traditioner ska styra. Det finns även många kriminella krafter som tjänar på att det inte finns ett fungerande rättssystem, de måste också bekämpas, säger Freshta Dost.

Samtalsledare var Annika Skogar, från Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet. •

Katarina Hellström